

Vragen door de leden der Kamer gesteld overeenkomstig artikel 140 van het Reglement van Orde, en de daarop door de regering schriftelijk gegeven antwoorden

7

Vragen van het lid **Nicolai** (PvdD) op 31 maart 2020 medegedeeld aan de Minister van Justitie en Veiligheid inzake *noodverordeningen*.

Antwoord van Minister **De Jonge** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 18 mei 2020).

Algemene vraag

Vraag 1

Is de Minister bereid om met onmiddellijke ingang aan beide kamers van de Staten-Generaal een overzicht te verschaffen van alle tot burgers gerichte maatregelen en (nood)verordeningen die betrekking hebben op de bestrijding van de verspreiding van Corona/COVID-19 en dat overzicht telkens te actualiseren?

Antwoord 1

Natuurlijk ben ik bereid om beide Kamers van de Staten-Generaal zo goed en volledig mogelijk te informeren over de maatregelen die het kabinet treft om de verspreiding van het coronavirus te beperken. Ik heb dat de afgelopen weken ook steeds gedaan in uitgebreide en openbare brieven aan de Tweede Kamer en in de plenaire debatten, waarin ik alle maatregelen heb toegelicht. Verder zorgt het kabinet op <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/nederlandse-maatregelen-tegen-het-coronavirus> voor een actueel en voor iedereen toegankelijk overzicht van de maatregelen.

Vragen over bezoekverbod in zorginstellingen of een woonvorm in de ouderenzorg

Vraag 2

Is het juist dat in noodverordeningen die betrekking hebben op de Coronacrisis verboden wordt dat familieleden iemand bezoeken in een zorginstelling of een woonvorm in de ouderenzorg?

Antwoord 2

In de regionale noodverordeningen is opgenomen dat de voorzitter veiligheidsregio kan optreden tegen bezoekers die zich niet houden aan de maatregelen die verpleeghuizen en woonvormen voor ouderenzorg treffen om bezoekers te weren. De verpleeghuizen en woonvormen voor ouderenzorg hebben de opdracht om maatregelen te treffen waarmee zij alleen in

specifieke gevallen zorgverleners, structurele vrijwilligers, bezoekers en derden toegang geven tot de zorginstelling om daarmee het risico van het binnenbrengen van het coronavirus te beperken.

Vraag 3

Impliceert dit verbod dat feitelijk de personen die in de zorginstelling of een woonvorm in de ouderenzorg verblijven, te maken krijgen met een maatregel die in haar uitwerking vergelijkbaar is met de maatregelen van «isolatie» en «quarantaine» die geregeld zijn in paragraaf 3 van de Wet Publieke Gezondheid?

Antwoord 3

Voor veel bewoners en naasten zal het bezoekverbod inderdaad een soortgelijk gevoel geven als een quarantainemaatregel zou hebben. Veel van hen hebben gedurende langere tijd geen fysiek contact met hun naasten. Het viel mij zwaar om die maatregel uit te vaardigen en om die nu te handhaven en ook de zorgverleners en zorgbestuurders die de maatregelen toepassen valt dit zwaar. Van een quarantainemaatregel is evenwel geen sprake. Voor isolatie en quarantaine zijn inderdaad bevoegdheden opgenomen in de Wet publieke gezondheid (Wpg, hoofdstuk V). De Wpg biedt de voorzitters veiligheidsregio's bij uitbraken van A-ziekten de mogelijkheid om mensen gedwongen in isolatie of quarantaine te plaatsen, als de betrokkenen daar zelf niet aan mee willen werken. Deze laatste bepaling, na de komma, is zeer belangrijk in het infectieziektebestrijdingsbeleid. Gedwongen isolaties en quarantaines zijn een ultimatum remedium en worden zelden ingezet. Gelukkig werken bijna alle mensen mee aan de maatregelen die het RIVM en de GGD nodig vinden om uitbraken van infectieziekten te bestrijden. Voor de helderheid licht ik hier graag toe dat er in de wet een onderscheid gemaakt is tussen isolatie en quarantaine. Bij isolatie gaat het om mensen die (vermoedelijk) besmet zijn met een virus van een A-ziekte. Bij quarantaine gaat het om mensen waarvan er alleen een risico is dat ze besmet zijn en waarbij we dat risico willen uitsluiten. Gedwongen quarantaine is alleen mogelijk bij A-ziekten.

Vraag 4

Kan voor een bewoner die het ontvangen van bezoek belangrijker vindt dan bescherming tegen een eventuele besmetting met het Corona-virus ontheffing van het verbod worden verleend?

Antwoord 4

Nee, op dit moment zie ik die mogelijkheid niet. Het gaat om een collectieve maatregel waarmee we alle bewoners en werknemers van de zorginstellingen proberen te beschermen. Als een bewoner niet besmet is met het coronavirus en tijdelijk elders wil wonen waar hij of zij wel bezoek kan ontvangen, dan mag dat. De specifieke zorg die veel bewoners nodig hebben, maakt dat echter niet eenvoudig.

Vraag 5

Geldt het verbod ook indien alle bewoners in de betreffende zorginstelling of woonvorm ervoor kiezen liever bezoek te kunnen blijven ontvangen dan gevrijwaard te worden van het risico op besmetting? Daarbij is vooral ook van belang dat sommige «woonvormen in de ouderenzorg» geen grote groepen personen behoeven te omvatten.

Antwoord 5

Veel verpleeghuizen en kleinschalige woonvormen voor ouderen hebben al creatieve manieren uitgewerkt om toch op een veilige manier contacten met naasten mogelijk te maken. Daarnaast ben ik in overleg met de sector gestart met het opdoen van ervaring met een versoepeling van de bezoekregeling op 26 pilotlocaties. We zoeken daarbij uit hoe het op een veilige manier mogelijk is om weer bezoek te ontvangen in verpleeghuizen en kleinschalige woonvormen voor ouderen. Ik hoop dat we aan de hand van de resultaten op de pilotlocaties meer mogelijkheden kunnen bieden voor bezoek van naasten.

Vraag 6

Blijkens het bepaalde in de artikelen 39 t/m 46 van de Wet publieke gezondheidszorg en de memorie van toelichting daarop, ziet de wetgever de vrijheidsbeneming die het gevolg is van isolatie en quarantaine als een zo ingrijpende maatregel dat voor de toepassing daarvan extra rechtswaarborgen in de wet zijn opgenomen. In de memorie van toelichting staat:

«Vanwege het ingrijpende karakter van de maatregelen van isolatie, gedwongen onderzoek en quarantaine is in de Infectieziektenwet een van de Algemene wet bestuursrecht afwijkend regime van rechtsbescherming neergelegd. Deze zijn in dit voorstel overgenomen. Zo is bepaald dat de maatregelen van isolatie en quarantaine slechts mogen worden voortgezet (...) nadat, op vordering van de officier van justitie, daartoe rechterlijke machtiging is verkregen. Verder is voorzien in een procedure volgens welke degene ten aanzien van wie een beschikking tot opnemng tot isolatie, tot gedwongen onderzoek of tot onderwerping aan een maatregel van quarantaine is genomen, de rechter kan verzoeken de maatregel op te heffen»

Is het juist dat aan een beslissing om een bewoner te verbieden bezoek te ontvangen, niet de rechtswaarborgen vooraf gaan die bij toepassing van de Wet publieke gezondheid vereist zijn bij het treffen van maatregelen van «isolatie» of «quarantaine»?

Antwoord 6

Deze passage slaat op de gedwongen isolatie en quarantainemaatregel als iemand niet wil meewerken die in de Wpg is geregeld en die ik in vraag drie heb uitgelegd. Deze zijn met rechtswaarborgen omkleed. De uitvoering van deze maatregel in verpleeghuizen kent echter een andere basis die ik in vraag twee heb ik uitgelegd.

Zorgaanbieders zijn op basis van de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz) wettelijk verplicht om schriftelijk een regeling te hebben voor een effectieve en laagdrempelige opvang en afhandeling van klachten. Cliënten kunnen eventuele geschillen met de zorgaanbieder vervolgens voorleggen aan een geschilleninstantie.

Vraag 7

Is het juist dat aan de bewoner over wie beslist wordt dat hij geen bezoek mag ontvangen geen individuele beslissing wordt uitgereikt waartegen voor die bewoner of voor het naaste familielid dat hem wenst te bezoeken, beroep of een andere voorziening openstaat?

Antwoord 7

Elke bewoner kan een klacht indienen bij de zorgaanbieder op basis van de Wkkgz.

Vraag 8

Is de Minister bereid om op korte termijn na te gaan of een regime is in te voeren waarbij bewoners die ervoor kiezen liever bezoek te ontvangen dan gevrijwaard te blijven van het risico op besmetting, kunnen worden ontheven van de «isolatie» en «quarantaine» waarin zij feitelijk zijn geplaatst?

Antwoord 8

Ik ben het met de heer Nicolai eens dat het bezoekverbod een grote impact heeft op het leven van de bewoners en dat het gemis aan contact schrijnend is voor zowel bewoners als naasten. Nu het aantal Covid-19 besmettingen en het aantal nieuwe verpleeghuislocaties met een besmetting afvlakt, zet ik daarom voorzichtige stappen naar een versoepeling van het bezoekverbod. Ik acht het daarbij niet haalbaar om onderscheid te maken tussen bewoners, aangezien de bewoners doorgaans in groepsverband wonen en elkaar onderling kunnen besmetten. Wel kan het risico op besmetting tot een minimum worden beperkt door strenge randvoorwaarden te stellen aan de zorgorganisatie en aan het bezoek. Met deze nieuwe regeling wordt in 26 pilotlocaties ervaring opgedaan, waarna in de volgende fase zal worden opgeschaald naar meer locaties indien dat mogelijk is. Het uiteindelijke perspectief is dat het huidige bezoekverbod voor heel Nederland versoepeld wordt.

Vraag 9

Ingevolge artikel 174 Gemeentewet kan een noodverordening worden vastgesteld ter beperking van gevaar. Kan de Minister uiteenzetten in hoeverre het verbieden van bezoek aan een bewoner in een zorginstelling of een woonvorm in de ouderenzorg die daarmee geen moeite heeft, kan worden gerechtvaardigd met een beroep op het beperken van gevaar als bedoeld in artikel 174 Gemeentewet indien niet is vastgesteld dat die bewoner of die bezoeker gevaar oplevert voor het overbrengen van Corona/COVID-19?

Antwoord 9

Het bezoekverbod voor verpleeghuizen heeft als doel het beschermen van de kwetsbare bewoners, die behoren tot de risicogroep die door het RIVM is vastgesteld (ouder dan 70, en vaak met onderliggend lijden). Daarnaast is het doel de verspreiding van het Covid 19-virus te voorkomen. We kunnen op dit moment niet met zekerheid vaststellen welke bezoekers wel en welke bezoekers niet besmettelijk zijn. Om die reden heb ik besloten om het risico van introductie van het coronavirus in verpleeghuizen en kleinschalige woonvormen tegen te gaan door het aantal bezoekers te laten beperken.